

Stimată Doamnă Președintă a Academiei Oamenilor de Știință din România, Prof. Univ. Dr. Doina Banciu

Stimate Domnule Rector al Universității Naționale de Artă Teatrală și Cinematografică, Prof. Univ. Dr. Liviu Lucaci

Stimați participanți,

Dragi colegi,

Bună ziua, tuturor,

Încă de la începutul luării mele de cuvânt aș dori să-mi exprim și eu înaltă apreciere pentru eforturilor depuse de toți cei care au făcut posibil acest demers colaborativ care se inițiază astăzi, sub tutela a trei concepte esențiale - știință, cultură și diplomație.

Împreună cu *Academia Oamenilor de Știință din România* și cu *Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică din București*, *Academia de Studii Economice* a decis să participe la un exercițiu profesional și științific pe parcursul căruia experții noștri vor lucra împreună pentru a aborda termenii cheie ai Programului ca factori ai dezvoltării durabile a țării noastre, având două direcții majore de acțiune – *emergența noilor tehnologii și parteneriatul la nivel european și internațional*.

Vă asigur dragi colegi, și cu această ocazie, de faptul că noi, cei din ASE, ne angajăm să ne îndeplinim la cel mai înalt nivel sarcinile care ne revin nouă în legătură cu obiectivele asumate, respectiv: *susținerea împreună a unor proiecte de interes reciproc; consolidarea și completarea portofoliului de parteneriate inter-instituționale la nivel național și internațional; diseminarea celor mai bune practici în domeniul științei, culturii și diplomației; promovarea, cu și mai mare succes, a valorilor definitorii pentru societatea și economia românească*.

În aceste vremuri, pe care le putem cataloga drept turbulente, evoluțiile care au loc în lume par a arunca o umbră de incertitudine asupra rolului pe care îl mai poate juca diplomația, ca alternativă la stările de încrâncenare, din ce în ce mai multe (din păcate) la nivel regional și internațional.

Chiar unele gesturi politice de mare anvergură făcute de către unii responsabili politici în ultimele zile, riscă să mute interesul comunității internaționale dinspre soluționarea pe cale amiabilă a stărilor de instabilitate (cu mijloacele diplomației, în general, și cu cele economice, în special) înspre spațiul deciziilor pripite care se pot dovedi diletante, cu urmări greu de prevăzut și care pot avantaja doar pe unii participanți la tabloul științific, cultural și economic actual.

În Academia de Studii Economice din București, pregătirea specialiștilor care să ajute la promovarea cu succes în străinătate a intereselor economice ale țării noastre, a însoțit întreaga istorie deja seculară a universității. Chiar în Decretul Regal din anul 1913, prin care a fost promulgată legea cu privire la înființarea Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale, era prevăzută și funcționarea Secției Consulare în cadrul căreia se pregăteau specialiștii în domeniul relațiilor internaționale care să lucreze în cadrul misiunilor noastre diplomatice și consulare din străinătate.

La această specializare, dar și la celelalte pe care le oferea atunci Academia noastră, se studiau mai multe limbi străine de circulație internațională dar și regională, punându-se accentul pe componentele de bază ale peisajului cultural și comunicațional.

Pe parcursul celor aproape 112 ani de funcționare a universității noastre, cu foarte puține excepții (când pentru perioade scurte, din diverse motive, problematica afacerilor internaționale nu s-a regăsit în lista noastră de programe de formare) au existat constant discipline, specializări și chiar structuri administrative în cadrul cărora s-au conferit competențe și abilități cognitive specifice pentru procesele care definesc diplomația economică, îndeosebi cea comercială.

În toată această îndelungată perioadă, personalul nostru didactic și de cercetare specializat pentru domeniul relațiilor economice internaționale a urmărit să dezvolte la studenți capacități solide mai ales în ce privește: *versabilitatea, flexibilitatea comportamentală, gândirea critică și creativă și solide cunoștințe în domeniul afacerilor internaționale*, cerute de punerea în practică a principiilor diplomației economice.

De pe poziția sa de cea mai importantă universitate cu profil economic din țară și una dintre cele mai prestigioase din regiunea căreia îi aparținem, Academia de Studii Economice, având ca misiune de cercetare științifică avansată și educație de cel mai înalt nivel, se remarcă prin câteva repere care o particularizează în tabloul educațional național, european și internațional.

Sunt grăitoare pentru profilul și relevanța internațională a ASE următoarele:

- Am elaborat și punem în aplicare cu succes o Strategie de internaționalizare pentru perioada 2016-2027 în baza căreia ne raportăm la exigențele procesului european de internaționalizare, cu toate aspectele acestuia;
- Avem în misiunea noastră academică oferirea unor programe de studii universitare (licență, masterat, doctorat) dar și postuniversitare (postdoctorat) care să contribuie la conferirea către studenți a unor ample competențe în

domeniul leadership-ului specific domeniului economic și celui de afaceri și la încurajarea promovării unor proiecte de cercetare avansată;

- În cadrul celor 25 de programe de studii universitare de licență (16 în limba română; 8 în limba engleză și 1 în trei limbi), a celor 90 de programe de masterat (70 în limba română, 18 în limba engleză, unul în limba franceză și unul în limba germană), 2 programe de tip MBA și 10 școli doctorale, își desfășoară activitățile profesionale și științifice peste 100 de profesori invitați din străinătate și aproape 1000 de studenți internaționali din peste 60 de state.
- Universitatea noastră are semnate și sunt în implementare peste 300 de acorduri bilaterale cu parteneri din 40 de state, fiind membră a celor mai prestigioase consorții universitare și asociații specializate la nivel național, european și internațional;
- Activitatea de cercetare științifică se traduce în următoarele: funcționarea unui Institut de cercetări avansate; 23 de centre de cercetare specializate pe arealuri tematice diverse; 28 de reviste științifice; publicarea de către membrii comunității academice a peste 8000 de articole în cele mai prestigioase reviste din țară și din străinătate și a altor circa 18.000 de articole în reviste care figurează în bazele internaționale de date;
- Plasarea constantă de mai mulți ani în clasamentele internaționale pe poziții onorante pentru universitățile din România (în clasamentul *Times Higher Education World University Rankings -suntem de cinci ani în primele 800 de universități din lume și pe primul loc în România* ; *QS World University Rankings – 2022*; *Shanghai Global Ranking of Academic Subjects -2017, 2018, 2019*);

Asigur audiența dar și pe partenerii noștri că ne propunem să demonstrăm și pe perioada de implementare a Programului RO-SCUD că, în cadrul comunității noastre universitare, se înțelege exact că diplomația este una dintre cele mai importante componente ale politicii externe a României în cadrul căreia se urmărește asigurarea compatibilității dintre demersurile naționale în materie de politică externă și obiectivele de creștere a nivelului de prosperitate economică și de bunăstare socială ale cetățenilor.

Suntem datori cu toții să facem tot ceea ce ține de noi pentru ca la cât mai multe niveluri ale societății românești, îndeosebi la cel la care se creează și se diseminează cunoaștere avansată (unde ne poziționăm și noi, partenerii acestui Program), dar și la cel la care se adoptă

marile decizii de politică publică, să se utilizeze instrumentele de politică externă proactivă pentru a se sprijini și promova, cu succes, interesele economice ale statului nostru și demersurile operaționale ale întreprinzătorilor români.

La nivelul ASE se înțelege pe deplin faptul că, fiind direcționată în principal către promovarea în străinătate a obiectivelor economice strategice ale României, dar și către atragerea de investiții străine în economia noastră, diplomația economică necesită un cadru eficient pentru a facilita cooperarea inter-statală și inter-instituțională.

Așa cum rezultă din strategiile națională și din cele sectoriale, principalele atribuții ale instituțiilor care se ocupă de diplomația noastră economică trebuie direcționate către: *apărarea intereselor economice românești în străinătate; sprijinirea și promovarea obiectivelor de securitate energetică; cooperarea cu organizații economice internaționale; cooperarea inter-instituțională pe linie economică; oferirea de expertiză economică pentru organizațiile românești care își internaționalizează o parte din activități.*

Doamnelor și domnilor,

Fenomenul diplomatic este spațiul în care se combină specific dimensiunile științifice, culturale, economice, artistice și se creează și se valorifică ceea ce compune capitalul intelectual, îndeosebi componenta relațională a acestuia.

Trebuie să fim tot mai conștienți că, pentru ca diplomația economică să genereze cel mai înalt nivel de valoare adăugată, este necesar să se aibă în vedere evoluții societale cum ar fi:

- Tendința tot mai pronunțată de deschidere a tuturor economiilor (fie ele mari, medii sau mici) către mediul extern, unul tot mai dinamic și, spuneam anterior, tot mai turbulent;
- Seria dinamică de transformări care au loc în planul logisticii internaționale, ceea ce conduce la reconfigurarea modelelor de afaceri și a arhitecturii fluxurilor economice;
- Evoluția tot mai dinamică a tehnologiei informației (*Internetul lucrurilor; Inteligența artificială, Imprimantele 3D etc.*) fenomene care schimbă profund modul în care se derulează tranzacțiile comerciale și care influențează cine participă la actele de comerț și ce anume se comercializează;
- Suprapunerea unor evoluții în plan economic dar și non-economic care fac să coexiste avansarea rapidă a globalizării (hiperglobalizarea), cu încetinirea fenomenului de globalizare sau chiar cu instalarea unui proces de deglobalizare;

- Tranziția de la economia transnațională la economia globală proces care presupune schimbarea rolului actorilor participanți la jocul economic și trecerea de la economia internațională tradițională la guvernanta globală.

În cadrul universității noastre se regăsesc foarte bine reprezentate programele de studii în care se promovează principiile economiei și afacerilor internaționale. La mai multe dintre programele noastre de studii, cu statut obligatoriu sau opțional, figurează în planurile de învățământ, discipline cum ar fi: *Negocieri internaționale; Comunicare de afaceri, Managementul afacerilor în context multicultural.*

La disciplina de *Comerț internațional* (de la cursurile de licență) precum și la cea intitulată *Sistemul comercial internațional* (de la masterat), oferite de către Facultatea de Relații Economice Internaționale, o parte din subiectele predate și seminarizate vizează diplomația economică (în general) sau cea comercială (în special).

În cadrul aceleiași facultăți funcționează, cu mult succes, un program de studii universitare de masterat intitulat „*Diplomație în economia internațională*”, cursanții având în planul de învățământ mai multe discipline de profil și întâlnindu-se pe parcursul activităților didactice cu numeroși reprezentanți de vârf ai diplomației acreditați în țara noastră (la nivel de ambasador, ministru consilier sau consul).

De asemenea, în universitatea noastră funcționează programul de masterat „Comerț exterior” în cadrul căruia pregătim specialiști în domeniul comerțului exterior. Completăm această preocupare cu înființarea „Centrului de comerț exterior” prin care ne dorim să elaborăm strategia de comerț exterior a României.

Preocupările noastre de natură curriculară dar și metodică-didactică sunt astfel direcționate încât studenții noștri să înțeleagă, cât mai clar, că printre principalele obiective ale diplomației economice ale unei țări trebuie să se regăsească:

- Obținerea unor informații utile și veridice despre mediul extern de afaceri;
- Sprijinirea firmelor de dimensiuni mai mici să își sporească credibilitatea și să își îmbunătățească imaginea externă;
- Încurajarea companiilor să își internaționalizeze afacerile;
- Ținerea sub control a posibilelor stări tensionate sau chiar conflictuale care se pot ivi;

- Preocupări de natură strategică;
- Abilitatea de a sesiza și înțelege corelațiile dintre provocărilor vremurilor și actorii participanți la jocul comercial.

Personalul nostru didactic își direcționează eforturile metodico-didactice și demersurile psiho-pedagogice către înțelegerea faptului că principalele calități ale unui diplomat trebuie să fie:

- *Empatia care să îi permită să sesizeze problemele din perspectiva celorlalți actori, inclusiv a competitorilor;*
- *Perspicacitatea de a privi lumea din perspectivă inter și transculturală și nu ca pe o realitate de tip alb sau negru și de a gestiona rezultate acceptabile, în loc să insiste să obțină mereu soluția optimă;*
- *Socializarea în comunitatea diplomatică internațională, astfel încât să se mențină dialogul și atunci când alții nu o fac sau nu pot să o facă.*

Vă rog să-mi permiteți să transmit către audiență, dar și către reprezentanții palierului decizional național, mesajul că vectorii care ar trebui avuți în vedere atunci când se pun bazele și se conduce procesul diplomatic în plan economic trebuie să fie următorii:

- *În primul rând, atunci când se adoptă și se implementează politica economică, comercială și în domeniul investițiilor, trebuie avută în vedere cea mai bună poziționare a României într-un tablou economic european și global compus din patru sectoare (primar, secundar, terțiar și cuaternar). În cadrul acestui tablou societal, trebuie urmărite cu atenție câteva planuri ale rezilienței, îndeosebi cea ecologică și cea digitală. Pentru că sistemul comercial internațional se dovedește unul tot mai fragmentat, atractivitatea multilateralismului scade constant, accentul fiind pus pe acordurile bilaterale sau cele regionale, iar încrederea în cea mai mare parte dintre organizațiile internaționale tradiționale se diminuează tot mai mult, diplomația economică trebuie să își reia rolul de catalizator al încrederii și de motor al schimbării benefice.*
- *În al doilea rând, într-o perioadă în care au ajuns la nivel foarte ridicat tensiunile geopolitice dar și neîncrederea de tip geo-economic, cadrul diplomației economice trebuie regândit pentru a deveni mai transparent și a apela la instrumentarul modern oferit de provocările actuale. Contextul general ar trebui să fie unul ferm bazat pe principii și valori, să promoveze un și mai mare nivel de deschidere în plan economic și comercial,*

luându-se în considerare, pe lângă cele care țin de politicile comerciale, și obiectivele care țin de politicile externe și de securitate ale statelor. Trebuie să conștientizăm faptul că obiectivele legate de investițiile străine trebuiesc astfel conturate pentru ca să se creeze premisele care să conveargă altor obiective societale. Coeficientul tot mai mare de neîncredere care s-a instalat la nivel internațional nu poate fi redus decât cu noi instrumente ale diplomației economice, unele dintre acestea aparținând diplomației publice. Economia și societatea secolului al XXI-lea au nevoie de diplomația acestui secol, una de tip nou și pusă în aplicare de experții pe care îi școlim noi acum. Relațiile economice din prezent se derulează tot mai mult între vecini, între state care și-au câștigat încrederea sau care aparțin unor arhitecturi economice și de securitate solide.

- *În al treilea rând*, orice politică economică externă trebuie să fie influențată semnificativ de rațiuni și interese interne, fiind tot mai greu să se facă delimitări între politicile interne și cele externe. Trebuie să înțelegem tot mai clar că globalizarea și efectele economice ale acestui fenomen generează câștigători și perdanti, aceștia fiind state, companii sau grupuri de indivizi. De aceea, diplomația economică trebuie plasată în paradigma sustenabilității, adică să promoveze eficiența economică, responsabilitatea socială și reziliența ecologică. Diplomații din prezent trebuie să aibă cel mai înalt nivel de profesionalism, să înțeleagă și să își asume comandamentele macro și microeconomice, să dorească, și să poată, să își reprezinte cu succes țara ai cărei cetățeni sunt. Mijloacele și instrumentele diplomatice tradiționale sunt necesare dar nu mai sunt suficiente, acestea trebuind adaptate la noile realități ale vremii.
- *În al patrulea rând*, dezideratele naționale vor trebui să fie puse mai serios la baza politicilor comerciale și în materie de investiții. Creșterea economică trebuie să fie una de tip nou, iar sporirea productivității munci trebuie să fie condiția de bază pentru creșterea nivelului de trai. Schimburile comerciale pot contribui la sporirea nivelului de eficiență, dar acest deziderat se poate atinge dacă sunt identificate corect sursele de avantaj competitiv și sunt valorificate la timp și la cel mai ridicat nivel.

Trebuie să fim tot mai convinși că reperul motivațional al diplomației este legat de interesele fundamentale ale țării noastre, iar cel al diplomației economice se corelează cu interesele economice principale și pe termen lung. O lume aflată într-un dinamic proces de globalizare permite extinderea sferei de cuprindere a „posibilului”, făcând ca să nu mai trebuiască neapărat să facem distincție între „noi” și „ceilalți”, între rezidenți și nerezidenți, cu condiția ca toți să respecte aceleași reguli și să se alinieze la aceleași obiective strategice.

În acest sens, un interes deosebit îl reprezintă unele aspecte ale politicii noastre externe, care are ca scop protejarea suveranității și independența economică, fără a împiedica procesele de integrare economică regională și internațională. Conceptul de „diplomație economică” este un domeniu specific de activitate diplomatică modernă legat de utilizarea problemelor economice ca obiect și mijloacele de luptă și cooperare în relațiile internaționale.

Cu alte cuvinte, actuala diplomație economică trebuie să urmărească: creșterea exporturilor, atragerea investițiilor străine și participarea în cadrul organizațiilor economice internaționale.

În aceste condiții, principalele provocări care vor trebui să se afla pe agenda celor care se dedică diplomației economice ar trebui, după părerea noastră, să fie următoarele:

- a) promovarea celor mai adecvate forme de cooperare, astfel încât aceasta să fie una reciproc avantajoasă;
- b) contribuția la utilizarea resurselor naționale în scopuri de politică externă sau pentru a obține avantaje comparabile cu cele ale partenerilor comerciali;
- c) asigurarea și consolidarea competitivității internaționale a țării;
- d) valorificarea pleneră a surselor interne de avantaje competitive;
- e) promovarea intereselor naționale într-o lume care se globalizează rapid;
- f) creșterea aportului la atenuarea riscurilor conexe cu un nivel prea ridicat de deschidere a economiei către mediul extern;
- g) dezvoltarea relațiilor economice externe în perspectivă;
- h) îmbunătățirea nivelului de dezvoltare economică a țării.

În final, Vă mulțumesc încă odată pentru prezență și doresc mult succes în continuarea acestui demers științific!

Să ne ajute Bunul Dumnezeu să avem parte de o primăvară însoțită și un An Bun cu liniște, pace și sănătate!